

Latijnse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

- 1 **maximumscore 1**
(dat er) liefde/contact (was tussen Thisbe en Pyramus)
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 2 **maximumscore 2**
 - a
 - magis (a), tegitur (b), tectus (b), magis (a) 1
 - b
 - magis (a), tegitur (b), magis (a), aestuat (b) 1
- 3 **maximumscore 1**
zo groot dat ze elkaar zouden kunnen kussen
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 4 **maximumscore 1**
apostrofe

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

a

- De muur verhindert een lichamelijk samenzijn / verhindert het geven van kussen / staat (hun) in de weg 1

b

- De muur biedt de mogelijkheid om elkaar te horen / met elkaar te praten 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 2

- (Er wordt driemaal een) hyperbaton (gebruikt) 1
- Door het (driemaal gebruikte) stilistisch middel wordt de afstand tussen Thisbe en Pyramus benadrukt / wordt benadrukt dat (de kussen van) Thisbe en Pyramus niet echt bij elkaar kunnen komen.

Of woorden van overeenkomstige strekking 1

7 maximumscore 2

a

- tenebras (regel 93) 1

b

- (ad) lunae radios (regel 99) 1

Opmerking

Bij a niet fout rekenen wanneer geantwoord is 'per tenebras'.

8 maximumscore 1

In het vervolg van het verhaal wordt de (huidige) kleur van deze vruchten / van moerbeien verklaard / wordt verklaard waardoor deze vruchten zwart/donker/purper/rood van kleur zijn / worden deze vruchten zwart/donker/purper/rood van kleur (doordat ze bespat/besproeid worden met het bloed van Pyramus).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

9 maximumscore 1

erat (regel 90); hiermee wordt een voortdurende situatie aangeduid / een landschapselement beschreven: er was/ stond een (moerbei)boom.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer alle drie de onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

a

- In regel 100 / het vervolg is Thisbe/ze niet dapper genoeg om een leeuw(in) te trotseren / is Thisbe/ze toch bang (en vlucht ze in een grot)

1

b

- opmerkzaamheid/inventiviteit
Of woorden van overeenkomstige strekking.

1

11 maximumscore 2

drie van de volgende antwoorden:

- Bij Ovidius is het een leeuwin en in de bewerking een leeuw.
- Bij Ovidius komt het dier aanlopen en in de bewerking zit het er al.
- Bij Ovidius komt/is het dier bij de bron/fontein (om te drinken) en in de bewerking zit het dier op het graf van Ninus.
- Bij Ovidius heeft het dier de prooi niet bij zich / al opgegeten en in de bewerking is het dier nog aan het eten.
- Bij Ovidius bestaat de prooi uit runderen / uit een koe en in de bewerking is de prooi een ree.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen antwoorden meetellen waarvan beide onderdelen juist zijn.

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

12 D

13 maximumscore 2

a

- amictus (regel 104)

1

b

- Hercules; op het kledingstuk was giftig bloed (van Nessus) gesmeerd (door Deianira) / zat gif.

Of woorden van overeenkomstige strekking

1

Opmerking

Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

Pyramus weet niet dat Thisbe nog leeft / gaat ervan uit dat Thisbe dood is (terwijl de lezer weet dat zij nog leeft). / De lezer weet dat Thisbe nog leeft (terwijl Pyramus ervan uitgaat dat zij dood is). / De lezer weet / Pyramus weet niet (dat deze uitspraak waar is om) dat Thisbe na Pyramus / later (ook) zal sterven (maar Pyramus bedoelt dat hij, nu Thisbe al dood is, ook zal/wil sterven).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer enerzijds is ingegaan op de kennis van de lezer of het ontbreken hiervan bij Pyramus en anderzijds op de inhoud van die kennis.*
- *Niet fout rekenen wanneer alleen geantwoord is ‘Pyramus heeft op een andere manier gelijk dan hij denkt/bedoelt.’*

15 maximumscore 2

Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Semele; zij denkt dat het fijn zal zijn Jupiter in zijn ware gedaante te ontmoeten; in werkelijkheid zal ze omkomen bij zijn aankomst (door de bliksem).
- Procris; zij denkt dat haar man haar bedriegt met een andere vrouw; in werkelijkheid roept hij de westenwind aan ter verkoeling.
- Cephalus; hij denkt dat hij een stuk wild hoort ritselen in de struiken; in werkelijkheid is het zijn eigen vrouw.

per goed antwoord

1

Opmerkingen

- *Alleen antwoorden meetellen waarvan alle drie de onderdelen juist zijn.*
- *Geen scorepunt toekennen voor een antwoord met betrekking tot iemand die opzettelijk is misleid of bedrogen.*

Tekst 2

16 maximumscore 3

- a = (Vader) Slaap / (de) Slaapgod / Somnus 1
- b = Juno 1
- c = Iris 1

17 maximumscore 1

Hij moet/wil Alcyone in haar slaap bezoeken / niet wakker maken / moet/wil niemand wakker maken.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
18	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • — ∪ ∪ — — — ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ ∪ — — <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deze regel bevat veel dactyli; hierdoor wordt de snelheid uitgedrukt van het vliegen / van Morpheus. Of woorden van overeenkomstige strekking 	<p>1</p> <p>1</p>
<p><i>Opmerking</i> Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</p>		
19	<p>maximumscore 2</p> <p>drie van de volgende antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hij heeft geen vleugels (meer). – Hij is (lijk)bleek / lijkt op een dode. – Hij is ongekleed. – Zijn baard is vochtig. – Zijn haren zijn kletsnat. <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
<p>indien drie antwoorden juist 2 indien twee antwoorden juist 1 indien minder dan twee antwoorden juist 0</p>		
<p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Wanneer ‘Hij is (lijk)bleek.’ en ‘Hij lijkt op een dode.’ als twee aparte antwoorden zijn genoteerd, mogen deze als twee juiste antwoorden meegeteld worden. – Wanneer als een van de antwoorden is genoteerd ‘Hij is (drijf)nat.’, mag dit als twee juiste antwoorden meegeteld worden. 		
20	B	
21	D	
22	<p>maximumscore 1</p> <p>In het Latijn is fluctus onderwerp; in de vertaling is het / is ‘door golven’ een (bijwoordelijke) bepaling. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
<p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn. – Niet fout rekenen wanneer geantwoord is ‘fluctus is nominativus; het is vertaald als(of het) ablativus (is).’ 		

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 1 fletu (regel 657)	
24	maximumscore 1 Tartara (regel 670)	
25	maximumscore 1 (de regels) 669 en 670	

Tekst 3 en Tekst 2

- 26 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een goed antwoord zijn:
- De droom van Alcyone is door de poort van hoorn gekomen, want de boodschap dat Ceyx gestorven is, is waar.
 - De droom van Alcyone is door de poort van ivoor gekomen, want Morpheus bedriegt haar door te zeggen dat hij (de schim van) Ceyx is.

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Een praesens historicum mag met een onvoltooid tegenwoordige tijd of een onvoltooid verleden tijd worden vertaald.

- Kolon 27** (regel 150)
- 27 **maximumscore 2**
Occupat ille levem iuvenali corpore currum
Hij/Die/Deze besteeg de wagen, licht door zijn/het jeugdige lichaam / de lichte wagen met zijn jeugdige lichaam
- Niet fout rekenen: **ille** Phaëthon
Niet fout rekenen: **levis** vlug
occupare innemen 1
occupare elke andere betekenis dan 'bestijgen/innemen' of een synoniem daarvan 0
levis glad 1
levem niet verbonden met **currum** 1

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>Kolon 28 (regel 151) maximumscore 1 statque super en (hij) stond erbovenop</p> <p>Niet fout rekenen: stare gaan staan</p>	
29	<p>Kolon 29 (regel 151-152) maximumscore 2 manibusque leves contingere habenas gaudet en verheugde zich / hield ervan (om) de lichte teugels met/in zijn/de handen (vast) te pakken / met zijn/de handen aan te raken</p> <p>Niet fout rekenen: habena zweep levis glad 1 Wanneer ook in kolon 27, hier niet meer aanrekenen. leves niet verbonden met habenas 1 contingere elke andere betekenis dan '(vast)pakken/aanraken' of een synoniem daarvan 0</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 152) maximumscore 2 et invito grates agit inde parenti. en hij bedankte daarvandaan/daarna/daarom zijn/de vader die het niet wilde</p> <p>Niet fout rekenen: invito parenti zijn/de onvrijwillige/gedwongen vader Niet fout rekenen: parens ouder invito niet verbonden met parenti 0 parenti elke andere betekenis dan 'vader/ouder' of een synoniem daarvan 0</p>	
31	<p>Kolon 31 (regel 153-155) maximumscore 2 Interea volucres Pyrois et Eous et Aethon, (kolon 32), quartusque Phlegon hinnitibus auras flammiferis implent Intussen vulden de gevleugelde Pyrois en Eous en Aethon, en als vierde Phlegon, de lucht/hemel met (hun) vurig/vlammendragend gehinnik</p> <p>Niet fout rekenen: Pyrois et Eous et Aethon Pyrois, Eous, (en) Aethon Niet fout rekenen: aura bovenwereld Niet fout rekenen: auras vertaald met meervoud volucres vogels 0 aura elke andere betekenis dan 'lucht/hemel/bovenwereld' of een synoniem daarvan 0 flammiferis niet verbonden met hinnitibus 1</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
32	<p>Kolon 32 (regel 154) maximumscore 1 Solis equi (de) paarden van Sol / de Zon(negod)/zon(negod)</p>	
	<p>Solis van Solis / van Apollo</p>	0
33	<p>Kolon 33 (regel 155) maximumscore 2 pedibusque repagula pulsant. en (ze) sloegen met hun voeten/hoeven tegen/op de grendels</p>	
	<p>Niet fout rekenen: en (ze) sloegen hun voeten/hoeven tegen/op de grendels</p>	1
	<p>en hun voeten/hoeven sloegen tegen/op de grendels</p>	1
	<p>pulsare elke andere betekenis dan 'slaan' of een synoniem daarvan</p>	0
34	<p>Kolon 34 (regel 158) maximumscore 1 Corripuere viam Ze begonnen snel aan de/hun baan/reis/weg</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 158) maximumscore 1 pedibusque per aera motis en door de beweging van hun hoeven door de lucht</p>	
	<p>Niet fout rekenen: aer nevel(s)/wolk(en)</p>	
36	<p>Kolon 36 (regel 159) maximumscore 2 obstantes scindunt nebulas kliefden/spletten/scheiden ze de nevels/wolken die (hun) in de weg lagen / die (hen) hinderden / die (hun) tot last waren</p>	
	<p>obstantes niet verbonden met nebulas</p>	0
	<p>scindere elke andere betekenis dan 'klieven/splijten/scheiden' of een synoniem daarvan</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
37	<p>Kolon 37 (regel 159-160) maximumscore 2 pennisque levati praetereunt (kolon 38) Euros. en (op)geheven/verheven / zich verheffend op/door/met hun vleugels passeerden ze de Oostenwind</p> <p>Niet fout rekenen: penna veer Niet fout rekenen: levare licht maken pennis niet opgevat als ablativus 0 levare elke andere betekenis dan 'opheffen / (zich) verheffen / licht maken' of een synoniem daarvan 0</p>	
38	<p>Kolon 38 (regel 160) maximumscore 1 ortos isdem de partibus komend uit dezelfde richting</p> <p>ortos onmiskenbaar niet verbonden met Euros (kolon 37) 0</p>	
39	<p>Kolon 39 (regel 161) maximumscore 1 Sed leve pondus erat Maar de last / het gewicht was licht</p> <p>Niet fout rekenen: Maar er was een lichte last / een licht gewicht leve glad 0 Wanneer ook in kolon 27 en/of 29, hier opnieuw aanrekenen.</p>	
40	<p>Kolon 40 (regel 161-162) maximumscore 2 nec quod cognoscere possent Solis equi, en (het/er was) niet zo'n last/gewicht als (de) paarden van Sol / de Zon(negod)/zon(negod) konden herkennen/opmerken / en (het/er was) niet zo'n last dat (de) paarden van Sol hem/die/deze konden herkennen / en (het/er was) niet de/een last die (de) paarden van Sol konden herkennen</p> <p>Niet fout rekenen: possent zouden kunnen / hadden kunnen cognoscere erkennen 1 cognoscere elke andere betekenis dan '(h)erkennen/opmerken' 0 Solis van Solis / van Apollo 1 Wanneer Solis equi op dezelfde manier onjuist is vertaald als in kolon 32, hier niet meer aanrekenen.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
41	<p>Kolon 41 (regel 162) maximumscore 2 solitaque iugum gravitate carebat. en het juk miste de gebruikelijke zwaarte</p>	0 1
	<p>solitus elke andere betekenis dan ‘gebruikelijk’ of een synoniem daarvan solita niet verbonden met gravitate</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 163) maximumscore 2 Utque labant curvae (kolon 43) naves En zoals (de) holle/gewelfde/gekromde schepen heen en weer schommelen</p>	0 1 0
	<p>Ut elke andere betekenis dan ‘zoals’ of een synoniem daarvan labant heen en weer schommelen curvae niet verbonden met naves</p>	
43	<p>Kolon 43 (regel 163) maximumscore 1 iusto sine pondere zonder (de/een) juiste/normale last / het juiste/normale gewicht / (een) juist/normaal gewicht</p>	0
	<p>iustus elke andere betekenis dan ‘juist/normaal’ of een synoniem daarvan</p>	
44	<p>Kolon 44 (regel 164) maximumscore 2 perque mare instabiles nimia levitate feruntur, en (ze) onvast/onzeker door hun/de (al) te grote / door hun/de zeer grote / door hun/de buitengewone lichtheid voortgedreven worden over/door de zee</p>	1 0 0 1
	<p>Niet fout rekenen: nimia levitate met (een) (al) te grote / met (een) zeer grote / met (een) buitengewone snelheid instabiles niet predicatief vertaald instabiles verbonden met mare nimia verbonden met instabiles levitas gladheid Wanneer ook in kolon 27 en/of 29 en/of 39, hier nogmaals aanrekenen.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
45	<p>Kolon 45 (regel 165) maximumscore 2 sic onere adsueto vacuus dat in aera saltus zo maakte de wagen zonder (zijn/de) bekende last sprongen de lucht in / in de lucht</p> <p>Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'de wagen' is genoteerd 'hij', mits in kolon 46 currus is weergegeven met 'de wagen'. Niet fout rekenen: aer nevel(s)/wolk(en) onere adsueto niet verbonden met vacuus</p>	0
46	<p>Kolon 46 (regel 166) maximumscore 2 succutiturque alte similisque est currus inani. en werd de wagen omhoog geworpen en was (hij) gelijkend op / gelijk aan / leek (hij) op een lege wagen</p> <p>Niet fout rekenen wanneer het onderwerp van succutitur is weergegeven met 'hij' of niet is uitgedrukt, mits in de vertaling van kolon 45 als onderwerp is genoteerd 'de wagen'. Niet fout rekenen: similis est inani leek (hij) leeg Niet fout rekenen: inani een lege inani niet verbonden met similis</p>	0
47	<p>Kolon 47 (regel 167) maximumscore 2 Quod simulac sensere, (En) zodra ze / de vier paarden dit/dat/het voelden/merkten</p> <p>simulac niet opgevat als voegwoord</p>	1
48	<p>Kolon 48 (regel 167-168) maximumscore 2 ruunt tritumque relinquant quadriugi spatium sloegen de vier paarden op hol en verlieten (ze) de gebaande route</p> <p>Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'de vier paarden' is genoteerd 'ze', mits in de vertaling van kolon 47 als onderwerp is genoteerd 'de vier paarden'. tritum niet verbonden met spatium</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Kolon 49** (regel 168)
49 maximumscore 1
nec quo prius ordine currunt.
en renden (ze) niet (meer) netjes zoals vroeger

Niet fout rekenen: **currere** een cirkelvormige baan beschrijven

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 juni.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Ovidius, Metamorphoses 4.63-118
afbeelding 1	P. Ovidius Naso, Metamorphoses selectae, Rubricastellanus & Martin Frei, Stuttgart 2000
tekst 2	Ovidius, Metamorphoses 11.650-687
regel 671-687: M. d'Hane-Scheltema, Ovidius Metamorphosen, Amsterdam 2018
tekst 3	Homerus, Odyssee 19.559-567, in: J. van Gelder, De terugkeer van Odysseus, Den Haag 1959
tekst 4	Ovidius, Metamorphoses 2.150-168
vraag 11	K. Stip, Vijf variaties op een misverstand, 's-Gravenhage 1950